

PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. NR 1 W KĘDZIERZYNIE-KOŹLU

WYMAGANIA EDUKACYJNE

KSZTAŁCENIE SŁUCHU

KL. IV – VI cyklu sześćioletniego

i KL. I – IV cyklu czteroletniego

pierwszy etap nauczania

I. ZAKRES WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI PO KL. I cyklu 4-letniego

Uczeń potrafi:

- realizować i zapisać rytm złożony z poznanych wartości nut i pauz w taktach ćwierćnutowych i ósemkowych,
- realizować i zapisać synkopę,
- śpiewać poznane gamy durowe i molowe oraz ich triady,
- określić tryb wysłuchanej melodii,
- zaśpiewać a vista prostą melodię jednogłosową w opracowanej tonacji,
- nazwać nuty w kluczu wiolinowym (g – c3) i basowym (c – e1),
- nazwać wartości nut, pauz,
- grupować wartości w taktach ćwierćnutowych i ósemkowych,
- nazwać poznane interwały i zna ich budowę,
- umieć je rozpoznać słuchowo,
- rozpoznawać ze słuchu trójdźwięk dur i moll w postaci zasadniczej, zna budowę trójdźwięku durowego i molowego,
- znaleźć dany interwał lub trójdźwięk w melodii,
- zrealizować i zapisać rytm w podwójnej prędkości i dwukrotnym zwolnieniu,
- zapisać dyktanda przerabiane na zajęciach,
- rozpoznawać instrumenty muzyczne,
- śpiewać poznane piosenki poprawnie pod względem intonacji, dykcji, emisji głosu i wyrazu artystycznego,
- rozpoznać metrum utworu.

Uczeń zna:

- oznaczenia temp, dynamiki, artykulacji najczęściej spotykane w praktyce uczniowskiej oraz znaki repetycji, volty i fermaty,

II. ZAKRES WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI PO KL. IV cyklu 6 - letniego i Kl. II cyklu 4 – letniego.

1. Wiedza i umiejętności z zakresu notacji muzycznej i teorii muzyki

Uczeń:

- zna literowe i solmizacyjne nazwy nut w kluczu basowym w zakresie od C do e¹;
- zna nazwy oktav i potrafi wskazać je na klawiaturze fortepianu;
- zna zapis nutowy i literowy dźwięków oraz ich umiejscowienie na klawiaturze fortepianu w zakresie od C do c⁴;
- zna następstwo i notację dźwięków gam majorowych (odmiana naturalna) i minorowych (odmiany: naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna) do dwóch znaków przykluczowych;
- potrafi określić tonację utworu (do dwóch znaków przykluczowych) na podstawie zapisu nutowego;
- potrafi zbudować i określić z uwzględnieniem rozmiaru wszystkie interwały gamowłasciwe (do oktawy) na stopniach poznanych gam;
- rozumie pojęcie konsonansu i dysonansu;
- zna i potrafi zapisać trójdźwięki triady harmoniczej w majorze naturalnym i minorze harmonicznym (w tonacjach do dwóch znaków przykluczowych);
- zna nazwy i symbole funkcyjne trójdźwięków triady harmoniczej;
- potrafi zbudować trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej;
- zna cztery rodzaje trójdźwięków i ich symbole;
- zna budowę taktów: 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8;
- zna triolę ósemkową,
- potrafi prawidłowo zapisać w poznanych taktach grupy rytmiczne z zastosowaniem synkop i trioli,
- zna i umie zastosować najczęściej spotykane w repertuarze uczniowskim oznaczenia artykulacyjne, dynamiczne i interpretacyjne;
- zna najważniejsze określenia temp wolnych, średnich i szybkich, określenia przyspieszenia i zwolnienia tempa oraz powrotu do tempa poprzedniego;

2. Umiejętności muzyczne

Uczeń:

- potrafi śpiewać (w górę i w dół) poznane gamy majorowe (odmiana naturalna) i minorowe (odmiany: naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna) nazwami literowymi.
- potrafi rozpoznać i określić grane przez nauczyciela na fortepianie odmiany poznanych gam minorowych;
- potrafi zaintonować od I stopnia poznanych gam majorowych (odmiana naturalna) i minorowych (odmiany: naturalna, harmoniczna i dorycka) wszystkie interwały toniczne do oktawy włącznie;
- potrafi określić nazwy (z uwzględnieniem rozmiaru) i składniki interwałów tonicznych granych melodycznie i harmonicznie w poznanych tonacjach majorowych i minorowych;
- potrafi zaintonować w górę i w dół wszystkie interwały gamowłaściwe proste w poznanych tonacjach (bezpośrednio lub po uprzednim zaśpiewaniu pochodzenia sekundowego);
- potrafi zaśpiewać kwartę zwiększoną na IV stopniu i kwintę zmniejszoną na VII stopniu gamy majorowej naturalnej i minorowej harmonicznej z rozwiązaniem na prymę i tercję trójdźwięku tonicznego;
- potrafi utrwalić się w tonacji za pomocą: trójdźwięku tonicznego z opisaniem I stopnia, triady harmonicznej;
- potrafi zaśpiewać w poznanych tonacjach rozłożone trójdźwięki triady w postaci zasadniczej;
- potrafi zaśpiewać i określić trójdźwięki gamowłaściwe na poszczególnych stopniach gamy majorowej naturalnej i minorowej harmonicznej (do dwóch znaków przykluczowych);
- potrafi zaśpiewać od podanego dźwięku w górę i w dół rozłożony trójdźwięk majorowy, minorowy, zmniejszony i zwiększony (tylko w górę);
- potrafi słuchowo rozpoznać funkcje harmoniczne w utworach opartych na trójdźwiękach triady;
- potrafi rozpoznać tonikę (I stopień gamy) i tryb usłyszanej melodii oraz zaśpiewać (na sylabie „la”) trójdźwięk toniczny;
- potrafi zaśpiewać nazwami cyfrowymi, solmizacyjnymi i literowymi wszystkie stopnie gamy majorowej naturalnej i minorowej harmonicznej (do dwóch znaków przykluczowych) z rozwiązaniem na tonikę;

- potrafi rozpoznać wszystkie stopnie gamy majorowej naturalnej i minorowej harmoniczej (do dwóch znaków przykluczowych), grane przez nauczyciela na fortepianie wraz z rozwiązaniem na tonikę;
- potrafi zastosować w ćwiczeniach solfeżowych: taktowanie na 2, 3, 4 i 6; równomierne stukanie jednostki metrycznej; nazwy solmizacyjne i literowe;
- potrafi zaśpiewać poprawnie pod względem intonacji, emisji głosu i dykcji (z nut nazwami solmizacyjnymi oraz z pamięci ze słowami) kilka opracowanych na lekcjach piosenek jednogłosowych z uwzględnieniem środków wyrazu muzycznego, bez akompaniamentu i z akompaniamentem granym przez nauczyciela lub odtwarzanym z nagrania;
- potrafi zaśpiewać z pamięci i ze słowami jedną pieśń z repertuaru polskich pieśni patriotycznych i narodowych;
- potrafi zaśpiewać a vista nazwami solmizacyjnymi i literowymi łatwe melodie w poznanych tonacjach majorowych i minorowych w kluczu wiolinowym, basowym oraz ze zmianą klucza, z zastosowaniem poznanych wartości rytmicznych, grup niemiaryowych i synkop;
- potrafi nauczyć się z zapisu na pamięć bez użycia głosu 4- lub 8-taktowej melodii, a następnie zaśpiewać ją bez pomocy nut;
- potrafi zaśpiewać opracowane na lekcjach dwugłosowe kanony, piosenki, i ćwiczenia, wspólnie z drugim uczniem realizującym drugi głos.
- potrafi zaśpiewać łatwą melodię z granym równocześnie przez nauczyciela na fortepianie drugim głosem, towarzyszeniem harmonicznym lub akompaniamentem;
- potrafi wykonać tataizację, klaskaniem lub z zastosowaniem szkolnych instrumentów perkusyjnych ćwiczenia rytmiczne jednogłosowe oraz dwugłosowe ćwiczenia rytmiczne, melodyczno-rytmiczne i melodyczne z towarzyszeniem ostinata rytmicznego (wspólnie z drugim uczniem realizującym drugi głos);
- potrafi zrealizować ćwiczenia polegające na wypowiedzianiu w rytmie literowych i solmizacyjnych nazw nut;
- rozpoznaje metrum dwu-, trzy-, cztero- i sześciomiarowe;
- potrafi zapisać cztero- lub ośmiotaktową melodię (podawaną fragmentami) w poznanych tonacjach i taktach, z zastosowaniem łatwych

następstw interwałowych, wartości rytmicznych i synkop, w kluczu wiolinowym oraz w kluczu basowym;

- potrafi zapisać znaną na pamięć melodię piosenki (lub jej fragment) w poznanej tonacji;
- potrafi zapisać łatwy dwugłos na jednej pięciolinii w kluczu wiolinowym;
- potrafi poprawić błędy wysokościowe i rytmiczne w zapisie;
- potrafi zapisać cztero- lub ósmiotaktowy rytm (podawany fragmentami) z zastosowaniem poznanych rodzajów taktów, wartości rytmicznych nut i pauz oraz synkop;
- potrafi poprawić błędy w zapisie słyszanego jednogłosowego ćwiczenia rytmicznego lub w jednym z głosów konstrukcji dwugłosowej.

III. ZAKRES WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI PO KL. V cyklu 6 - letniego i Kl. III cyklu 4 – letniego.

1. Wiedza i umiejętności z zakresu notacji muzycznej i teorii muzyki

Uczeń:

- zna następstwo i notację dźwięków gam majorowych (odmiana naturalna) i minorowych (odmiany: naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna) do trzech znaków przykluczowych;
- potrafi zbudować i określić z uwzględnieniem rozmiaru wszystkie interwały gamowłaściwe (do oktawy) na stopniach poznanych gam;
- potrafi rozwiązać dysonansowe współbrzmienie septymy małej i sekundy wielkiej;
- zna interwały charakterystyczne i ich rozwiązania w majorze naturalnym i minorze harmonicznym (do trzech znaków przykluczowych);
- zna i potrafi zapisać trójdźwięki triady harmonicznego w majorze naturalnym i minorze harmonicznym (do trzech znaków przykluczowych);
- zna i potrafi zapisać trójdźwięki majorowe i minorowe;
- zna dominantę septymową w postaci zasadniczej z rozwiązaniem na tonikę w poznanych tonacjach;

- potrafi prawidłowo zapisać znaki chromatyczne przy składnikach współbrzmień;
- rozumie pojęcie enharmonii i zna nazwy dźwięków enharmonicznie równoważnych;
- potrafi zbudować od podanego dźwięku półton diatoniczny i chromatyczny;
- potrafi rozróżnić dźwięki diatoniczne i alterowanie;
- potrafi określić tonację na podstawie tekstu nutowego;
- rozumie pojęcie transpozycji i potrafi zapisać melodię o sekundę wielką i małą wyżej lub niżej;
- zna pisownię i rozumie znaczenie pauzy szesnastkowej, pauzy ósemkowej z kropką, dwóch kropek przy nucie i pauzie;
- zna grupę rytmiczną: szesnastka z kropką – trzydziestodwójka;
- rozumie znaczenie terminów: rytm punktowany, rytm zrywany, rytm synkopowany;

2. Umiejętności muzyczne

Uczeń:

- potrafi śpiewać w górę i w dół gamy majorowe (odmiana naturalna) i minorowe (odmiany: naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna) do trzech znaków przykluczowych nazwami literowymi i solmizacyjnymi;
- potrafi zaintonować od pierwszego stopnia poznanych gam majorowych (odmiana naturalna) i minorowych (odmiany: naturalna, harmoniczna i dorycka) wszystkie interwały toniczne do oktawy włącznie;
- potrafi zaśpiewać w górę i w dół wszystkie interwały gamowłaściwe proste w poznanych tonacjach;
- potrafi zaśpiewać kwartę zwiększoną na IV stopniu i kwintę zmniejszoną na VII stopniu gamy majorowej naturalnej i minorowej harmonicznej (do trzech znaków przykluczowych) z rozwiązaniem na prymę i tercję trójdźwięku tonicznego;
- z coraz lepszym skutkiem intonuje z pamięci dźwięk a¹. Po skorygowaniu wysokości za pomocą kamertonu (lub fortepianu) potrafi zaintonować tonikę wskazanej gamy;
- potrafi zaśpiewać w poznanych tonacjach rozłożone trójdźwięki triady;

- potrafi zaśpiewać i określić trójdźwięki gamowłaściwe na poszczególnych stopniach gamy majorowej (naturalnej) i (minorowej naturalnej, harmonicznej i doryckiej) do trzech znaków przykluczowych;
- potrafi zaśpiewać od podanego dźwięku w górę i w dół rozłożony trójdźwięk majorowy, minorowy, zmniejszony i zwiększony;
- potrafi rozpoznać trójdźwięki majorowe, minorowe, zmniejszone i zwiększone, grane melodycznie w górę i w dół;
- potrafi powtórzyć głosem i określić tryb i postać trójdźwięków majorowych i minorowych granych harmonicznie w układzie trzygłosowym;
- potrafi zaśpiewać w poznanych tonacjach rozłożoną dominantę septymową w postaci zasadniczej z rozwiązaniem na trójdźwięk toniczny;
- potrafi utrwalić się w tonacji za pomocą rozłożonych akordów: trójdźwięku tonicznego z opisaniem I stopnia, triady harmonicznej, dominanty septymowej w postaci zasadniczej z rozwiązaniem na trójdźwięk toniczny;
- potrafi powtórzyć głosem i rozpoznać zagrany harmonicznie w układzie skupionym trójdźwięk zmniejszony i zwiększony oraz dominantę septymową w postaci zasadniczej;
- potrafi słuchowo rozpoznać kadencję doskonałą (małą i wielką) oraz kadencję zawieszoną (w majorze naturalnym i minorze harmonicznym);
- potrafi zagrać ze słuchu prosty akompaniament, złożony z trójdźwięków na I, IV i V stopniu oraz dominanty septymowej, do odpowiednio dobranych melodii w poznanych tonacjach;
- potrafi słuchowo rozpoznać funkcje harmoniczne w utworach zharmonizowanych za pomocą trójdźwięków triady i dominanty septymowej w poznanych tonacjach majorowych i minorowych;
- potrafi rozpoznać tonikę (I stopień gamy) i tryb usłyszonej melodii, kadencji harmonicznej, fragmentu utworu oraz zaśpiewać (na sylabie „la”) trójdźwięk toniczny;
- potrafi rozpoznać wszystkie stopnie gamy majorowej naturalnej i minorowej harmonicznej (do trzech znaków przykluczowych), grane przez nauczyciela na fortepianie wraz z rozwiązaniem na tonikę;
- potrafi wykonać ćwiczenia melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne: w taktach: 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8 ze zmianami metrum

(multimetria), z zastosowaniem poznanych wartości rytmicznych, synkop, grup niemiarywych (trioli ósemkowej i szesnastkowej, rytmu punktowanego, zrywanego i synkopowanego, w kluczu wiolinowym, basowym oraz ze zmianą klucza, w tonacjach majorowych i minorowych do trzech znaków przykluczowych;

- potrafi zaśpiewać poprawnie pod względem intonacji, emisji głosu i dykcji (z nut nazwami solmizacyjnymi oraz z pamięci ze słowami) kilka opracowanych na lekcjach pieśni wybitnych kompozytorów, z uwzględnieniem środków wyrazu muzycznego, bez akompaniamentu i z akompaniamentem granym przez nauczyciela lub odtwarzanym z nagrania;
- potrafi zaśpiewać z pamięci i ze słowami jedną pieśń z repertuaru polskich pieśni patriotycznych i narodowych;
- potrafi zaśpiewać a vista nazwami solmizacyjnymi i literowymi ćwiczenia jednogłosowe o stopniu trudności przewidzianym dla klasy piątej;
- potrafi nauczyć się z zapisu na pamięć bez użycia głosu 4- lub 8 - taktowej melodii z dźwiękami alterowanymi, a następnie zaśpiewać ją bez pomocy nut;
- potrafi zaśpiewać ćwiczenie jednogłosowe z zastosowaniem transpozycji o sekundę wielką i małą w górę i w dół;
- potrafi zaśpiewać opracowane na lekcjach kanony, pieśni oraz ćwiczenia dwu- i trzygłosowe, zapisane na dwóch lub trzech pięcioliniach w kluczu wiolinowym, w obsadzie pojedynczej lub grupowej;
- potrafi wykonać tataizację, klaskaniem lub z zastosowaniem szkolnych instrumentów perkusyjnych ćwiczenia rytmiczne jednogłosowe oraz dwugłosowe ćwiczenia rytmiczne, melodyczno-rytmiczne i melodyczne z towarzyszeniem ostinata rytmicznego (wspólnie z drugim uczniem realizującym drugi głos);
- potrafi zrealizować ćwiczenia polegające na wypowiedaniu w rytmie literowych i solmizacyjnych nazw nut w kluczu wiolinowym, basowym lub ze zmianami klucza;
- rozpoznaje metrum dwu-, trzy-, cztero- pięcio- i sześciomiarowe;
- potrafi zapisać cztero- lub ośmiotaktową melodię (podawaną fragmentami) w poznanych tonacjach i taktach, z zastosowaniem łatwych

następstw interwałowych i ugrupowań rytmicznych oraz synkop, w kluczu wiolinowym oraz w kluczu basowym;

- potrafi zapisać znaną na pamięć melodię piosenki (lub jej fragment);
- potrafi poprawić błędy wysokościowe i rytmiczne w zapisie;
- potrafi zapisać z pamięci znany temat utworu muzycznego;
- potrafi zapisać cztero- lub ośmiotaktową melodię diatoniczną, graną z drugim głosem, towarzyszeniem harmonicznym lub akompaniamentem;
- potrafi zapisać łatwy dwugłos: na jednej pięciolinii w kluczu wiolinowym, na dwóch pięcioliniach w kluczu wiolinowym oraz w kluczu wiolinowym i basowym;
- potrafi zapisać cztero- lub ośmiotaktowy rytm (podawany fragmentami) z zastosowaniem poznanych rodzajów taktów, grup rytmicznych oraz synkop;
- potrafi zapisać stały schemat rytmiczny w 4-taktowej melodii;
- potrafi zapisać rytm znanej na pamięć piosenki lub fragmentu utworu;
- potrafi poprawić błędy w zapisie słyszanego jednogłosowego ćwiczenia rytmicznego lub w jednym z głosów konstrukcji dwugłosowej;
- potrafi zapisać melodię wraz z towarzyszącym jej ostinatem rytmicznym;

IV. ZAKRES WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI PO KL. VI cyklu 6 - letniego i Kl. IV cyklu 4 – letniego.

1. Wiedza i umiejętności z zakresu notacji muzycznej i teorii muzyki

Uczeń:

- zna następstwo i notację dźwięków gam majorowych (odmiana naturalna) i minorowych (odmiany: naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna) do 3 znaków przykluczowych
- zna następstwo kwintowe gam majorowych i minorowych od C-dur i a-moll w górę i w dół do 7 znaków przykluczowych;
- potrafi wymienić z pamięci znaki przykluczowe we wszystkich tonacjach majorowych i minorowych; zna notację tych znaków;

- potrafi określić tonację na podstawie tekstu nutowego w utworach majorowych i minorowych do siedmiu znaków przykluczowych;
- potrafi zbudować i określić z uwzględnieniem rozmiaru (słownie i za pomocą symboli cyfrowych) wszystkie interwały gamowłaściwe proste na stopniach gam majorowych (odmiana naturalna) i minorowych (odmiany: naturalna, harmoniczna i dorycka) do trzech znaków przykluczowych;
- zna interwały charakterystyczne i ich rozwiązania w majorze naturalnym i minorze harmonicznym (do trzech znaków przykluczowych);
- potrafi zapisać melodię z zastosowaniem transpozycji o tercję wielką i małą wyżej lub niżej;
- zna triadę harmoniczną w majorze naturalnym i minorze harmonicznym (do trzech znaków przykluczowych);
- zna dominantę septymową w postaci zasadniczej i w przewrotach z rozwiązaniem na tonikę w poznanych tonacjach majorowych i minorowych;
- potrafi zbudować i określić trójdźwięki gamowłaściwe na stopniach gamy majorowej (odmiana naturalna) i minorowej (odmiany: naturalna, harmoniczna i dorycka) do trzech znaków przykluczowych;
- zna grupy rytmiczne: cztery trzydziestodwójki; ósemka z dwiema kropkami – trzydziestodwójka; szesnastka z kropką – trzydziestodwójka;
- zna grupy rytmiczne z zastosowaniem synkop i nieregularnego podziału jednostki metrycznej;
- zna i rozumie terminy: multimetria, polimetria, muzyka ataktowa;
- zna i potrafi zastosować oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne, interpretacyjne i agogiczne spotykane w repertuarze instrumentalnym ucznia;

2. Umiejętności muzyczne

Uczeń:

- potrafi śpiewać w górę i w dół gamy majorowe (odmiana naturalna) i minorowe (odmiany: naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna) do 3 znaków przykluczowych nazwami literowymi;
- potrafi zaintonować od pierwszego stopnia poznanych gam majorowych (odmiana naturalna) i minorowych (odmiany: naturalna, harmoniczna i dorycka) wszystkie interwały toniczne do oktawy włącznie;

- potrafi powtórzyć głosem (nazwami literowymi) i określić nazwy interwałów tonicznych (z uwzględnieniem rozmiaru), granych melodycznie i harmonicznie w tonacjach majorowych i minorowych do trzech znaków przykluczowych;
- potrafi zaśpiewać w górę i w dół wszystkie interwały gamowłaściwe proste w poznanych tonacjach (bezpośrednio lub po uprzednim zaśpiewaniu pochodzącego sekundowego);
- potrafi zaśpiewać kwartę zwiększoną na IV stopniu i kwintę zmniejszoną na VII stopniu gamy majorowej naturalnej i minorowej harmonicznej z rozwiązaniem na prymę i tercję trójdźwięku tonicznego;
- potrafi zaśpiewać w poznanych tonacjach rozłożone trójdźwięki triady w postaci zasadniczej.
- potrafi zaśpiewać i określić trójdźwięki gamowłaściwe na poszczególnych stopniach gamy majorowej (naturalnej) i minorowej (naturalnej, harmonicznej i doryckiej) do trzech znaków przykluczowych;
- potrafi zaśpiewać od podanego dźwięku w górę i w dół rozłożony trójdźwięk majorowy i minorowy w postaci zasadniczej i w przewrotach oraz trójdźwięk zmniejszony i zwiększony;
- potrafi rozpoznać trójdźwięki majorowe, minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach oraz trójdźwięki zmniejszone i zwiększone, grane melodycznie i harmonicznie w górę i w dół;
- potrafi zaśpiewać dominantę septymową w postaci zasadniczej i w przewrotach z rozwiązaniem na trójdźwięk toniczny w poznanych tonacjach oraz od podanego dźwięku;
- potrafi zagrać ze słuchu prosty akompaniament, złożony z trójdźwięków na I, IV i V stopniu oraz dominaty septymowej, do odpowiednio dobranych melodii w poznanych tonacjach;
- potrafi rozpoznać tonikę (I stopień gamy) i tryb usłyszonej melodii, kadencji harmonicznej, fragmentu utworu oraz zaśpiewać (na sylabie „la”) trójdźwięk toniczny;
- potrafi rozpoznać wszystkie stopnie gamy majorowej naturalnej i minorowej harmonicznej (do trzech znaków przykluczowych), grane przez nauczyciela na fortepianie wraz z rozwiązaniem na tonikę;
- potrafi wykonać ćwiczenia melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne:

w taktach: 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8; z zastosowaniem multimetrii, polimetrii, struktur ataktowych; z zastosowaniem poznanych wartości rytmicznych, synkop, grup niemiaryowych (duoli ósemkowej, trioli ósemkowej i szesnastkowej, rytmu punktowanego, zrywanego i synkopowanego, pauz na mocnych częściach taktu lub grupy rytmicznej, przedtaktu ósemkowego (w układach taktowych o ćwierćnutowej jednostce metrycznej)); w kluczu wiolinowym, basowym oraz ze zmianą klucza; w tonacjach majorowych i minorowych do trzech znaków przykluczowych,

- potrafi zaśpiewać poprawnie pod względem intonacji, emisji głosu i dykcji, (z nut nazwami solmizacyjnymi oraz z pamięci ze słowami) kilka opracowanych na lekcjach pieśni wybitnych kompozytorów, z uwzględnieniem środków wyrazu muzycznego, bez akompaniamentu i z akompaniamentem granym przez nauczyciela lub odtwarzanym z nagrania;
- potrafi zaśpiewać z pamięci i ze słowami jedną pieśń z repertuaru polskich pieśni patriotycznych i narodowych;
- potrafi zaśpiewać a vista nazwami solmizacyjnymi i literowymi ćwiczenia jednogłosowe o stopniu trudności przewidzianym dla klasy szóstej;
- potrafi nauczyć się z zapisu na pamięć bez użycia głosu 4- lub 8 - taktowej melodii z dźwiękami alterowanymi, a następnie zaśpiewać ją bez pomocy nut;
- potrafi wykonać tataizację, klaskaniem lub na instrumentach perkusyjnych ćwiczenia rytmiczne jednogłosowe oraz dwugłosowe ćwiczenia rytmiczne, melodyczno-rytmiczne i melodyczne z towarzyszeniem ostinata rytmicznego (wspólnie z drugim uczniem realizującym drugi głos);
- potrafi zrealizować ćwiczenia melodyczne jednogłosowe (zapisane na liniach dodanych górnych i dolnych w kluczu wiolinowym i basowym oraz ze zmianami klucza), wypowiadając w rytmie nazwy literowe i solmizacyjne;
- potrafi nauczyć się z zapisu na pamięć (bez wystukiwania) 4- lub 8-taktowego rytmu, a następnie wykonać go bez pomocy nut;
- potrafi zrealizować ćwiczenia rytmiczne dwugłosowe, wykonując jeden głos prawą ręką, drugi zaś lewą;

- potrafi zrealizować dwugłosowe ćwiczenia melodyczno-rytmiczne, śpiewając melodię z równoczesnym stukaniem głosu rytmicznego;
- rozpoznaje metrum dwu-, trzy-, cztero- i sześciomiarowe;
- potrafi zapisać melodię (podawaną fragmentami) w poznanych tonacjach i taktach, z zastosowaniem łatwych następstw interwałowych, wartości rytmicznych i synkop, w kluczu wiolinowym oraz w kluczu basowym;
- potrafi zapisać cztero- lub ósmiotaktową melodię graną z drugim głosem (niższym lub wyższym), towarzyszeniem harmonicznym lub akompaniamentem;
- potrafi zapisać z pamięci znany temat utworu muzycznego;
- potrafi poprawić błędy wysokościowe i rytmiczne;
- potrafi zapisać łatwy dwugłos: na jednej pięciolinii w kluczu wiolinowym, na dwóch pięcioliniach w kluczu wiolinowym oraz w kluczu wiolinowym i basowym;
- potrafi zapisać jednogłosowe dyktando rytmiczne (podawane fragmentami) z zastosowaniem poznanych rodzajów taktów, grup rytmicznych oraz synkop;
- potrafi zapisać stały schemat rytmiczny w 4-taktowej melodii;
- potrafi zapisać rytm znanej na pamięć piosenki lub fragmentu utworu;
- potrafi zapisać jednogłosowe dyktando rytmiczne - pamięciowe (około 4 taktów) – zapis po trzy- lub czterokrotnej prezentacji;
- potrafi zapisać melodię wraz z towarzyszącym jej ostinatem rytmicznym;

FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Ocena wyników nauczania kształcenia słuchu w szkole muzycznej I stopnia powinna być oparta przede wszystkim na aktywności uczniów podczas lekcji, a także na uzyskiwanych przez nich ocenach cząstkowych za zadania wykonywane podczas lekcji lub w ramach pracy domowej. Sprawdziany należy natomiast systematycznie przeprowadzać począwszy od klasy czwartej, aby przygotować uczniów do czekających ich w klasie szóstej testów końcowych, a potem egzaminów wstępnych.